

Suue peaproov jäi aprilli lõpus pooleli

Ilm Eestimaal on alati valmis aprilli tégema, eriti jõurikuul. «Sa oled nagu aprilli ilm!» öeldakse Lapiemaal tujuka naise kohta.

Meteoroloog

AIN KALLIS

Kuu algus oli pehmelt öeldes jahe — isegi külmem kui enamik jaanuarist. Tartu-Tõraverre ilmajaamas saadi esimese dekaadi keskmiseks õhutemperatuuriks napp $-1,3^{\circ}\text{C}$ (normikohane oleks olnud $+1,9^{\circ}$).

Poolsajandi külmimad aprillikuu algused langevad siiski viiekümnendaisse aastaisse: 1950 ja 1955 olid esimese dekaadi keskmised koguni $-4,7^{\circ}$ ja $-4,5^{\circ}$, tänavu oleme edetabelis 8. kohal. Kõige külmem oli nüüd kolmas kuupäev, mil Väike-Maarjas märgiti külma $-14,3^{\circ}$, kõige soojem aga Tartus 8. aprillil $-7,7^{\circ}$ sooja.

Talv tuleb ikka ootamatult

Ka aprillis. Paar kevadisemat ilma uinutasid asjaomaste instantside valvsuse ja kui kaheteistkümnenda aprilli hommikul (esimesel ülestõusmispühäl ja kosmonautikapäeval) oli enamik Eestist valge vaibaga kaetud, oli üllatus suur. Üllatus oli just see, et lund korraka nii palju tuli.

Tartus polnud tolle püha-päeva hommikul eriti viga: puhus paras tuul ja majade vahel oli paari sentimeetri paksune

lumekiht tihedalt pühadejanku jälgi täis. Põhja- ja Kesk-Eestis oli aga tõeline lumetorm tekitanud paraja segaduse, mida andis mitu päeva klaarida. 7—14 cm paksuse lumekihi sulamine võttis mitu päeva aega.

Lohutuseks võib öelda, et samal ajal oli olukord palju hüllem Šveitsis ja Moskvast, kus lumemõll tekitas tõelise kaose.

Lumi aprillis pole mingi ime. Meenutame, et 1988. aastal oli 21. aprillil veel kohati $18-19^{\circ}$ sooja, aga siis tuli maha ligi kahekümnesentimeetrine lumikate.

Varakevade lõpuks ja klimatoloogilise kevade alguseks Tartumaal võiks tänavu pidada 10. aprilli, kui ööpäeva keskmine õhutemperatuur tõusis püsivalt üle 5° . Kogu teise dekaadi keskmiseks õhusoojuseks leiti $5,1^{\circ}$, mis on normist parajalt kõrgem ($3,9^{\circ}$).

Klimatoloogias loetakse suveks aega, kui ööpäeva keskmine õhutemperatuur ületab püsivalt 13° ja öökülmi ei esine.

Tänavu võiks Tartu kandis suve alguseks justkui pidada 26. aprilli: sellest alates oli esimene tingimus täidetud. Seega oleks siis kevad kestnud meie kandis vaid kümmekond päeva. Kui külmalainet mais ei tulnuks, olnuksi tõeline suvi käes.

Õhusooja oli kuu viimasel

kümpäevakul rohkem kui paljudel suvedel: keskmiseks temperatuuriks arvatati rekordilised $13,8^{\circ}$ Tõraveres, Võrus isegi $14,2^{\circ}$, mis on üle kahe korra normist kõrgemad.

Lõpp hea, kõik hea

Dekaadi ja kogu kuu maksimumseks õhutemperatuuriks Tartumaal mõõdeti 29. kuupäeval $24,7^{\circ}$, mis jääb Valgas 1996. aastal mõõdetud aprilli rekordile kahe kraadi võrra alla. Nagu kevaditi ikka, olid saartel absoluutsed maksimumid madalamad — Kuressaare näiteks 18° .

Mõned kuu keskmised temperatuurid Eestis: $2,3^{\circ}$ Mustvees, $4,1^{\circ}$ Narvas, $4,6^{\circ}$ Kuressaares, $5,9^{\circ}$ Tartus, $6,2^{\circ}$ Võrus ja $6,3^{\circ}$ Valgas. Kogu Eesti territooriumi keskmiseks arvatati Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudis $4,6$ kraadi.

Päikesepaistet oli Tõraveres 170 tundi, niipalju kui ka norm ette näeb. Aprillis end päevitades ära põletanud loodetavasti palju polnud, sest meil mõõdetud ultraviolettkiirguse intensiivsus polnud väga suur. Samuti kaitses meid paks stratosfäärse osoonikiht Euroopa kohal.

Volbriöö ei olnud Tartus nii soe kui paar ööd varem, kuid siiski päris paras oma $10-13$ kraadiga. Kevadpüha, esimese mai hommik oli nii särav, et sisimas tundus veidi kahju, et ei pidanud paraadile minema.